

PORÓWNANIE CECH OPASOWYCH BUHAJKÓW MIESZAŃCÓW F_1 (JERSEY Z CZERWONYM BELGIJSKIM, JERSEY \times CHAROLAIS) Z BUHAJKAMI RASY NCB

Jerzy Goszczyński, Władysława Osińska

Zakład Doświadczalny PAN w Popielnie

Doniesienie dotyczy fragmentu doświadczenia nad zastosowaniem krzyżowania jako metody poprawy cech użytkowych u bydła ras mlecznych i kombinowanych.

W ramach szerszych badań Instytutu, który zajmuje się efektywnością krzyżowania bydła polskiego czerwonego (pc) na terenie pow. Siemiatycze, przy użyciu buhajów — mieszańców trzyrasowych (pc \times Jersey \times czerwone belgijskie), w Zakładzie Doświadczalnym PAN w Popielnie skoncentrowano prace zmierzające do poznania ras importowanych bydła typu mlecznego (Jersey) i mięsnego (Charolais) oraz mieszańców F_1 : Jersey z czerwonym duńskim, Jersey \times czerwone belgijskie i Jersey \times Charolais. W ostatnim przypadku opasano tylko buhajki z zamiarem poznania ich cech opasowych, natomiast u pozostałych mieszańców określono na materiale żeńskim również wydajność mleczną.

Stosowane obecnie na terenie kraju krzyżowanie różnych ras i typów krów z buhajami o jednokierunkowej użytkowości mięsnej (np. Charolais) pozwala wprawdzie uzyskać dobry materiał opasowy, zarówno męski jak i żeński, jednak wpływa ujemnie na możliwość rozszerzonej reprodukcji stad bydła o użytkowości mlecznej, a także kombinowanej. Nadto istnieje niebezpieczeństwo pozostawiania do chowu przez indywidualnych rolników jałówek F_1 z takiego krzyżowania, co byłoby bardzo nieekonomiczne, gdyż mleczność ich jest bardzo niska a zapotrzebowanie pokarmowe wysokie.

Mankamentów tych można uniknąć stosując na przykład krzyżowanie bydła czerwonego polskiego z czerwonym belgijskim, odznaczającym się zarówno dobrymi cechami opasowymi jak i wysoką wydajnością mleczną. Krowy tej rasy odznaczają się wysoką użytkowością mleczną (wydajność matek buhajów bc wynosi 5-8 tys. l przy procencie tłuszczu 3,8-4,4). Ponadto mają one dobrze umięśniony zad, dobrze wysklepioną partię grzbietową i podobnie jak krowy rasy Charolais osiągają ciężar ciała około 600-750 kg. Pierwiastki, mieszańce Jersey z bydlęciem czerwonym belgijskim, odchowywane w Popielnie odznaczają

się ciężarem około 500 kg, a po drugim wycieleniu — 550 kg, czyli osiągają ciężar ciała charakterystyczny dla krów rasy ncb.

Celem niniejszego doniesienia jest przedstawienie wyników opasu mieszańców F_1 bydła rasy Jersey z czerwonym belgijskim i Jersey z Charolais, w porównaniu z buhajkami rasy ncb, które stanowiły swego rodzaju grupę kontrolną.

Tabela 1

Dzienne dawki pokarmowe (kg)

Wiek buhajków (dni)	Pasze							
	mleko pełne	Mleko- pan 1 : 8	mieszanka C + śruta jęczmienna	wytłoki suche	siano	buraki	ki- szon- ka	zie- lonka
0—30	8	—	—	—	—	—	—	—
31—60	—	9	do woli	—	do woli	—	—	—
61—90	—	8	0,9 + 0,6	—	„	—	—	—
91—120	—	8	1,2 + 0,8	—	„	—	—	do woli
121—150	—	6	1,5 + 1,0	—	„	5	—	„
151—180	—	—	1,8 + 1,2	—	„	5	—	„
181—270	—	—	2,1 + 1,4	—	„	5	do woli	„
271—360	—	—	2,1 + 1,4	1	„	5	„	„
361— do uboju	—	—	2,1 + 1,4	1	„	5	„	„

Tabela 2

Ciężar ciała mieszańców F_1 i ncb (kg) oraz ich przyrosty (g)

Wyszczególnienie	Buhajki		
	Jersey × Czerwone	Jersey × Charolais	ncb
Liczba buhajków	10	10	12
Ciężar:			
przy urodzeniu	\bar{x} 30,90 v 4,85	32,00 6,25	33,61 3,92
w wieku 180 dni	\bar{x} 200,30 v 4,78	191,40 5,94	198,92 5,22
w wieku 360 dni	\bar{x} 372,30 v 3,44	365,20 9,87	361,33 4,20
przy zakończeniu opasu	\bar{x} 462,60 v 0,84	461,00 0,72	461,40 0,90
Wiek przy zakończeniu opasu (dni)	\bar{x} 487,50 v 4,42	497,30 3,22	477,30 4,22
Przyrosty codzienne w okresie opasu	\bar{x} 886	865	898
Przyrosty codzienne od 1 ro- ku do zakończenia opasu	\bar{x} 708	755	841

\bar{x} — średnie arytmetyczne, v — współczynniki zmienności.

Badano następujące cechy: ciężar ciała, przyrosty, wymiary ciała, zużycie paszy; nadto — po uboju: wydajność rzeźną, skład ciała i tuszy.

Doświadczenie rozpoczęto w lutym na części materiału, który był kompletowany do maja, z zachowaniem zasady włączania cieląt do poszczególnych grup metodą analogów.

Wszystkim buhajkom podawano jednakowe ilości pasz treściwych, a pozostałe pasze, jak siano, kiszonkę — w zimie, a w okresie letnim — zielonkę i siano — podawano do woli (tab. 1).

Ważono zwierzęta przy urodzeniu oraz w 3, 6, 9, 12, 15 miesiącu życia i przed ubojem oraz mierzono w wieku 6, 12 miesięcy i przed ubojem. Po osiągnięciu 460 kg buhaje poddawano ubojowi po uprzednim 24-godzinnym głodzeniu oraz transporcie.

Tabela 3

Wybrane elementy oceny poubojowej oraz wyniki dysekcji

Wyszczególnienie	Buhajki			
		Jersey × czerwone belgijskie	Jersey × Charolais	ncb
Liczba buhajków		10	10	12
Ciężar tuszy cieplej (kg)	\bar{x}	261,31	261,56	259,85
	v	0,78	4,61	1,40
Wydajność rzeźna (%)	\bar{x}	58,57	58,80	59,31
	v	2,08	3,36	1,21
Tłuszcz wewnętrzny (% ciężaru przeduboj.)	\bar{x}	0,78	0,58	0,78
	v	44,87	34,48	40,26
Tłuszcz okołonerkowy (% ciężaru przeduboj.)	\bar{x}	0,43	0,45	1,05
	v	27,90	37,80	31,42
Ciężar 5 dysekowanych wyrębów (kg)	\bar{x}	82,18	82,21	82,60
	v	2,13	13,75	2,30
Zawartość w 5 dysekowa- nych wyrębach (%):				
mięsa i ścięgien	\bar{x}	77,44	75,93	75,28
	v	2,26	3,09	3,28
tłuszczu śródmię- śniowego	\bar{x}	7,39	8,24	8,78
	v	21,65	23,01	20,31
kości i chrząstek	\bar{x}	15,14	15,71	15,91
	v	5,68	9,89	6,12

WYNIKI I ICH OMÓWIENIE

Ciężar buhajów, wiek przy zakończeniu opasu oraz wyniki uboju i dysekcji podano w tabeli 2 i 3.

Reasumując powyższe należy stwierdzić, że oba rodzaje mieszańców, żywio-

nych wysokimi dawkami pasz objętościowych, osiągały ciężar 460 kg w wieku około 16 miesięcy (tylko o 8-18 dni później od grupy kontrolnej ncb). Sądząc z przyrostów dziennych pod koniec opasu, mieszańce Jersey z czerwonym belgijskim nie powinny być opasane do ciężaru większego niż 450 kg. Mimo że mieszańce odznaczały się (według oceny wzrokowej) gorszym wysklepieniem partii grzbietowej i słabszym wypełnieniem uda niż buhaje rasy ncb, nie znaleziono po uboju większych różnic między nimi, ani w dysekowanych podstawowych wyrębach półtuszy, ani też w zawartości mięsa, tłuszczu i kości. Wysoka wydajność rzeźna buhajów F_1 Jersey z czerwonym belgijskim oraz słabsze niż u ncb odkładanie tłuszczu (m. in. okołonerkowego) pozwala sądzić, że w przypadku użycia do krzyżowania z bydłem polskim czerwonym mieszańców 2- i 3-rasowych (pc \times czerwone belgijskie \times Jersey) nie powinno się uzyskać słabszych wyników niż cytowane w niniejszej pracy.

Ежи Гоциньски, Владислава Осиньска

СРАВНЕНИЕ ОТКОРМОЧНЫХ СВОЙСТВ ПОМЕСНЫХ БЫЧКОВ F_1 ДЖЕРСЕЙСКОЙ И КРАСНОЙ БЕЛЬГИЙСКОЙ, А ТАКЖЕ ДЖЕРСЕЙСКОЙ И ШАРОЛЕ ПОРОД С БЫЧКАМИ НИЗМЕННОЙ ЧЕРНО-ПЕСТРОЙ ПОРОДЫ

Резюме

Проводимые в Опытном отделении Попельно исследовательские работы, направленные для изучения импортированных пород крупного рогатого скота молочного и мясного типа, а также помесей F_1 , требовали проверки откормочных свойств у помесей F_1 .

Для опытов были взяты бычки-помеси F_1 джерсейские и красные бельгийские (10 голов), джерсейские и шароле (10 голов), а также бычки низменной чёрно-пёстрой породы, которые составляли контрольную группу (12 голов). Все бычки получали одинаковое количество комбикормов, а остальные корма, как сено, силос зимой, а в летний период зелёные корма и сено — вволю. После достижения 460 кг быки подвергались убою, а их туши — диссекции.

На основе проведенных исследований констатировано, что оба рода помесей (джерсейская и красная бельгийская порода, а также джерсейская и шароле) достигли веса 460 кг в возрасте около 16 месяцев (на 8—18 дней позже контрольной низменной чёрно-пёстрой). Несмотря на то, что по глазомерной оценке они отличались худшей конституцией спины и более слабой полностью бедра, чем бычки низменной чёрно-пёстрой породы, после убоя не обнаружено, однако, более значительных различий между ними, ни в 5 диссекционированных вырезках полутуши, ни в содержании мяса, жира и костей.

Jerzy Goszczyński, Władysława Osińska

COMPARISON OF FATTENING TRAITS OF YOUNG BULLS CROSSBRED F₁ JERSEY × RED BELGIAN
AND JERSEY × CHAROLAIS — WITH YOUNG BLACK-PIED LOWLAND BULLS

S u m m a r y

The investigations of fattening traits of F₁ crosses of imported dairy and meat-type cattle were carried out in the Research Station Popielno of Polish Academy of Sciences.

Bulls F₁ crossbred Jersey × Red Belgian (10 animals) and Jersey × Charolais (10 animals) were compared to Friesian purebred 12 bulls. All young bulls were given similar amounts of concentrates. Other feedstuffs, hay plus silage during winter season and grass plus hay in the summer were offered ad libitum. When reaching the live weight of 460 kg bulls were slaughtered and their carcasses were dissected.

It was found that crossbred bulls of both types reached the weight of 460 kg at the age of 16 months, i. e. 8-18 days later than the control Friesian bulls.

According to visual estimation they had worse back conformation and worse thigh musculature than young Friesian bulls. After slaughter no differences between the neither five dissected basic sections of the half-carcass nor in meat, fat and bone amounts were found.